

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

2c "GLAS NARODA" PO POŠTI NARAVNOST NA SVOJ DOM (izvozni sobotni, nedeljni in praznični). Citajte, kar Vas zanima !!

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 105 — Štev. 105

NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 28, 1941 — SREDA, 28. MAJA, 1941

PERIODICAL

MAY 28 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

ROOSEVELT SVARI PRED NEVARNOSTJO

Predsednik je pozval narod, da v nujni potrebi deluje za obrambo dežele

Predsednik Roosevelt je sinoči po radio razglasil, da "obstoji neomejena narodna nevarnost," kar more po postavi predsednik razglasiti samo, kadar je mnenja, da preti vojna.

Rekel je, da Združene države ne bodo trpele, da bi Nemčija vladala nad morji in bi se pri tem pripravila za napad na zapadno poloblo. Vseled tega bodo Združene države storile vse, da bo Anglija dobivala vojni material, da bodo premagane države osiščene.

Predsednik je rekel, da boče Hitler gospodariti celemu svetu ter je pozval vse Amerikance, da se združijo v obrambi dežele, obenem pa tudi posvaril delodajalce in delavce, da je vlada pripravljena poslužiti se vse svoje oblasti, da bo zagotovljena produkcija orožja.

Predsednik je jasno povedal, da Združene države ne bodo nikdar dovolile, da bi Nemčija in njene zaveznice dobile kake postojanke, kot je Dakar v Afriki, Azorski in Cap Verde otoki, Islandija in Groenlandija, od koder bi mogle napasti novi svet.

"Pošiljanje potrebnih zalog v Anglijo je neobhodno potrebno," je rekel. "In to je mogoče storiti, mora biti storjeno in bo tudi storjeno!"

Nadalje je rekel, da je bila ameriška armada postavljena na stratežne kraje ter dodal: "Prav nič ne bomo pomišljali in bomo rabili orožje, da odbijemo napad."

"V globoki zavesti svoje odgovornosti do svojih državljanov in do svoje domovine," je predsednik svečano izjavil, "sem nočoj izdal razglas, da obstoji neomejena narodna nevarnost, vsled česar je treba ojačiti našo obrambo do skrajne meje naše narodne pravice in oblasti."

Predsednik je povdaril, da Združene države ne bodo čakale, da bo Hitler napadel Ameriko.

"Nocoj ne more nikdo reči," je dejal, "kdaj bodo čini diktorjev dozoreli za napad na to poloblo? Toda pomenilo bi samomor, ako bi čakali, ko bodo že pred našimi vrati."

Z razglasom "narodne nevarnosti," je predsednik Roosevelt prevzel vso moč in oblast — razum napovedati vojno. Njegova popolna oblast je nad delom in kapitalom, nad transportacijo, komunikacijo in poljedelstvom. Franklin D. Roosevelt ima kot predsednik Združenih držav isto oblast nad življenjem naroda, kot ima vrhovni poveljnik oblast nad svojo armado.

Zahteval je, da se stavke končajo

Od delodajalcev in delavcev je zahteval, da poravnajo vse svoje spore in da morajo končati vse stavke v vojni industriji. To je neobhodno potrebno, če se hoče dežela pripraviti, da bo mogla odbiti napad, ki bo prišel, kadar bo Hitler premagal Anglijo.

POD RAZGLASOM "NEOMEJENE NEVARNOSTI" IMA PREDSEDNIK ZDRUŽENIH DRŽAV NASLEDNJO OBLAST:

- V vsakem slučaju, kadar so Združene države v skrajni nevarnosti, dobi neomejeno oblast, postane takorekoč diktator, ki more:
- odpraviti osemurni delovnik;
- zapreti borzo;
- zapreti zvezne rezervne banke;
- zaseči električno silo;
- zaseči železnice;
- zaseči vsako in vse ameriške ladje;
- odrediti cenzuro nad časopisi;
- zaseči ali zapreti radio postaje, brezžične in telefonske postaje;
- zaseči naprave za proizvodnjo gonilne sile, jezove in rezervarje;
- povečati armado in mornarico;
- poklicati narodno "neorganizirano" rezervo — to je vsakega moškega od 18. do 65. leta;
- Brez dovoljenja kongresa ali najvišjega sodišča more: odrediti konvoje;
- razglasiti embargo;

Nadaljevanje na 2. strani.

POTOP OKLOPNICE BISMARCK

Angleški poizvedovalni aeroplani so v sredo 21. maja sporočili, da se nahajata nova nemška oklopnica Bismarck in nova križarka Prinz Evgen v Bergenu na Norveškem. V četrtek je bilo sporočeno, da ste obe ladji odplui iz pristanišča. Najbrže sta odplula na Atlantik, da napadeta angleške konvoje, ki prihajajo iz Amerike. V noči od 23. do 24. maja so angleške bojne ladje obe nemški ladji zapazile, ko ste plule med Islandijo in Groenlandijo.

V soboto zgodaj zjutraj 24. maja sta oklopnica Hood in križarka Prince of Wales pričeli boj. Tekom bitke je oklopnica Bismarck iz daljave 15. milj izpustila torpedo, ki je zadela Hood v trup. Skladišče munice se je razletelo in največja bojna ladja sveta se je pogreznila na dno morja.

Pozneje so mogle angleške bojne ladje še vedno videti v

daljavi Bismarck in Prinz Evgen, toda obe ladji ste v megli izginiili.

V poudeljek malo pred poldnem je aeroplan vrste Catalina, katere vrste aeroplane so dale Angliji Združene države, zapazil oklopnico Bismarck, ki je menda skušala priti v Brest v Franciji. Aeroplan je sporočil poveljniku angleških bojnih ladij, ki so takoj namerile smer proti Bismarcku. Odleteli pa so tudi aeroplani z bombami in torpedi z matične ladje Ark Royal. Opolnoči je bilo sporočeno, da je bil Bismarck zadet od dveh torped: sredi in zadej. Krmito je bilo pokvarjeno, kajti oklopnica je v krogu plula dalje.

Nato pa je prišla na pozorišče nova angleška oklopnica Prince of Wales, ki je namerila na Bismarck 10 svojih 14-palčnih topov. Bismarck je bil večkrat zadet, toda delo so dokon-

čali aeroplani s torpedi in bombami — ponosna oklopnica se je pogreznila v morje.

Dva admirala v pomorski bitki

Dva admirala, eden angleški, eden pa nemški, sta izgubila svoje ladje in mogoče tudi svoje življenje v veliki pomorski bitki.

Oklopnici Bismarck je poveljeval admiral Lutjens, oklopnici Hood pa admiral Lancelot Ernest Holland.

Holland je bil star 54 let, oženjen, toda brez otrok. Lutjens je bil star 52 let. Poveljeval je oklopnice Gneisenau in Scheerhorst, ki sta v marcu potapljali angleške konvoje na Atlantiku. Obe ladji se sedaj nahajata v Brestu in so ju angleški aeroplani pogosto bombardirali in tudi poškodovali.

Nemci prodirajo na Kreti

Bombe dežujejo na Kreto

Angleške bojne ladje so si, četudi z velikimi izgubami, skozi najlutejše napade nemških s trmoglavcev priborile varno pot in dospela v svoje pristanišče Aleksandrijo. Pripeljale pa so na Kreto mnogo vojakov in preprečile Nemcem, da po morju na Kreto niso mogle pripeljati nobenega vojaka.

Angleži priznavajo, da so pri tem izgubili dve križarki in štiri rušilce. Borili pa so se brez pomoči aeroplanov in so samo s svojimi topovi odbijali napade nemških bombnikov, ki so prihajali v velikem številu in včasih po 100 naenkrat. Aeroplani so napadali neprestano ves dan, topovi pa so streljali, da so bili slednjči rdeči od vročine.

Nemci prodirajo proti Kaneji in Sudu

Ministrski predsednik Churchill je v poslanski zbornici podal temno sliko o bojih za Kreto. Sporočil je, da ste bili večer izgubljeni dve križarki in štiri rušilci, da pa vrhovni poveljnik na Kreti general Bernard C. Freyburg stalno dobiva ojačenja. Enemu potopljenemu rušilcu je poveljeval lord Louis Mountbatten, bratranec kralja Jurija. Najprej je bilo domnevano, da se je s svojimi rušilcem potopil tudi lord Mountbatten, toda pozneje je bilo sporočeno, da je bil rešen.

Zadnje tri dni so v teku naj-

"VOJNA BI BILA ZA AMERIKO USODNA"

Tega mnenja je republikanski kongresnik Fish, ki pravi, da bi na koncu zmagal komunizem. — Kongresnik Mundt pričakuje v enem tednu odločitve.

"America First Committee" je priredil v New Rochelle, N. Y., zborovanje, na katerem sta poleg znanega republikanskega kongresnika Fisha iz New Yorka govorila tudi republikanski kongresnik Karl E. Mundt iz South Dakote ter Archie Roosevelt, sin Theodora Roosevelta, ki je daljni sorodnik predsednika Roosevelta.

— Če se Amerika zaplete v

vojno, — je vzkliknil Fish, — utegne trajati vojna dvajset let ter veljati dvesto tisoč milijonov dolarjev. Poleg tega bi obležalo milijone in milijone ameriških vojakov na kitajskih, indijskih, afriških in evropskih bojiščih. Naše svobode bodo uničene, našemu življenjskemu standardu bo odklenkalo. Koncem konce bo edini zmagovalac komunizem.

Za Fishem je govoril Mundt ki je dejal med drugim:

— V teku enega tedna bomo vedeli, če bomo prestopili prag vode v brezno totalne vojne, ali če se nam bo posrečilo zaloputniti vrata pred tistimi, ki nas skušajo vreči v vojno.

Vojna bi bila draga

S. Worth Clark, demokratiški senator iz Idaho pravi, da se Amerika že zaradi stroškov ne sme udeležiti vojne. Po njegovem mnenju bi znašali stroški naše udeležbe na leto od dvajset do šestdeset tisoč milijonov dolarjev. Po Clarkovem mnenju ni Adolf Hitler tak divjak, da bi hotel zavojevati ves svet. Če slučajno premaga Anglijo, bo Amerika še vedno ostala, kakršna je. Clark je zaključil svoj govor z besedami:

— Nobenega vzroka nimamo, da bi se vmešavali z zadeve drugih ljudi.

Preteča stavka pri General Motors

Unija je obdolžila tvrdko protiumijske delavnosti. — Senatorji so pozvali tri delavske voditelje v Kapitol. — Stavbinski delavci apelirajo na mornariškega tajnika Knoxa.

Nedavno je bila uravnana stavka pri General Motors Corporation, največjem avtomobilskem podjetju na svetu. Delavcem v šestdesetih General Motors tovarnah je bila zvišana plača za deset centov na uro, dasi je korporacija hotela dati spočetka samo dva in pozneje pet centov.

Komaj so se duhovi nekoliko pomirili, so zapretili delavci v Pontiac tovarni, ki je istotako last General Motors Corporation, z novo stavko.

Za vzrok navajajo dejstvo, da je korporacija uniji sovražna.

V San Francisco, kjer so zastavkali mašinisti v enajstih ladjedelnicah ter s tem prisilili petnajst tisoč drugih delavcev ostati doma, se je začel položaj boljčati. Delavci se v čedalje večjih množinah vračajo na delo. Stavka v ladjedelnicah, ki imajo za petsto milijonov dolarjev naročil, se bo povsem zvedenela. Skoro izključeno je, da bi mašinisti dobili zahtevanih \$1.15 na uro.

Tudi v industriji premoga se niso zavladale redne razmere. V Washingtonu je Davis, ki je podpredsednik obrambne g a posredovalnega urada, naznanil, da se južni operatorji še vedno niso sporazumeli z United Mine Workers. Rovi mehkega premoga po južnih državah sicer še vedno obratujejo, toda podjetniki, nočejo plačati delavcem več kot po \$5.60 dnevno. Ko bo, oziroma, če bo sklenjena nova pogodba, jim bodo morali plačati po sedem dolarjev na dan in sicer izza 1. aprila, ko je potekla stara pogodba.

Senatni odbor, ki preiskuje obrambo industrijo, je pozval v Washington tri voditelje stavkajočih mašinistov v californijskih ladjedelnicah. Dva sta lokalna odbornika CIO, eden pa Ameriške delavske federacije.

Unijski voditelji pravijo, da stavka ni bila avtorizirana in da so mašinisti zastavkali na svojo pest.

C I O United Construction Workers so poslali mornari-

škemu tajniku Knoxu naslednjo brzojavko:

— Naši ljudje stavkajo pri Biltwell Steel Products Company v Brooklynu. Zastavkali so, ker kompanija noče začeti z njimi kolektivnih pogajanj, vsled česar se je pregrešila proti zveznim določbam. Okrog tovarne imamo piketsko vrsto, katero je pa v soboto pretrgal neki mornariški tovorni truck. Na trucku so bili vojaki mornariškega zbora. Prosimo vas, da preiščete, z kakšno pravico je truck zavozil v piketsko vrsto.

Stavko pri Carborundum Co. v Niagara Falls, N. Y., so proglasili United Mine Workers, ki so zaposleni v kemičnem oddelku. Unijski uradniki pravijo, da skušajo izsiliti od družbe "pristno" kolektivno pogodbo. V tovarni je zaposlenih 3200 delavcev.

Pri gradnji granatnega skladišča v bližini Ravenne, Ohio, je običajno zaposlenih 10,400 delavcev. Nekaj jih je zastrajkalo, vsled česar so bili tudi drugi prisiljeni ostati doma.

Stavkarji—vseh skupaj jih je bilo 5000—so zahtevali povišanje plače od 65 na 90 centov na uro.

Vodstvo Ameriške delavske federacije je že koj spočetka izjavilo, da stavka ni bila postavno proglašena. Ko so se začeli delavci vračati na delo, so bili ob vratih unijski uradniki, ki so voditeljem stavke zabranili vstop.

Pogajanja glede povišanja plač se še nadaljujejo.

Glede stavke mašinistov v ladjedelnicah v bližini San Francisco je odredil posebni senatni odbor obširno zaslišanje. Kot glavni pričevalec bo baje nastopil William Green, predsednik Ameriške delavske federacije.

Vsled stavke 1700 mašinistov je bilo prisiljenih ostati doma tudi 15 tisoč drugih delavcev. To je bil zelo občuten udarec za narodno obrambni program kajti naročila, predstavljajoča vsoto 500 milijonov dolarjev, so se precej zakasnila.

Danes poročajo:

PETORCKE STARE SEDEM LET

Pred enim letom so začele hoditi v šolo ter so bile prvič obhajane — Govore francosko in angleško.

Današnji dan bo precej značilen za pet svetovnoznanih kanadskih petorčk — Marie, Cecile, Emile, Annette in Yvonne. Praznovale bodo nam reč sedmo obletnico svojega rojstva.

V mestu Callander, Ont. se bo vršilo veliko slavje, ki se ga bodo udeležili zletniki iz raznih delov Kanade in Združenih držav.

Zadnje leto je bilo za petorčke v treh pogledih značilno. Zočele so hoditi v šolo, bile so prvič pri zobozdravniku in

so bile prvič obhajane.

V šoli prvič dobro napredujejo. Govore francosko in angleško.

Deloma so poučene tudi o evropski vojni, in ko so pred nekaj tedni prodale svoje igrače, so podarile ves izkupiček angleškemu vojnemu reliefu. Kupile so tudi ambulancični voz za kanadski Rdeči križ.

Kraljeva kanadska mornarica jih je imenovala za svoje častne članice.

“GLAS NARODA”

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation), Frank Baker, President; J. Lupaha, Sec. — Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

48th Year

“Glas Naroda” is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$6.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—; za štiri leta \$15.— Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50. Za inozemstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

“Glas Naroda” izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

“GLAS NARODA” 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1243

CENE IN PLAČE

Preprosta gospodinja običajno nima časa brati dolgih, več ali manj temeljnih razprav o vzrokih in posledicah naraščajoče druginje. Pa tudi če gospodinja ve, čemu je maslo in meso znatno dražje kakor lani ob tem času, ji to prav nič ne koristi. Može zaslužek prej skopni kakor lani, dasi šteti na vseh koncih in krajih ter si marsičesa ne privoščiti, kar si je privoščila prejšnje čase.

Kaj naj stori gospodinja v takem slučaju? Ali naj reče možu za več denarja? Kje ga bo pa vzela, če letošnjega maja istovotno zasluži kot je zaslužil lanskega maja?

Gospodinj v takem slučaju ne kaže drugega kot dolar “raztegniti”, kupovati cenejša živila, odrediti se marsičemu, kar je postala že njena vsakdanja potreba, ter vsak nikelj dvakrat ali trikrat obrniti, predno ga da za kakšno potrebno stvar.

Iz teh vsakdanjih problemov, s katerimi se morajo boriti milijoni in milijoni ameriških gospodinj, odsevajo najtežavnejši problemi ameriškega narodnega gospodarstva.

Če mora delavec večer za večerom in jutro za jutrom poslušati, da njegov zaslužek ne zadošča niti za najnujnejše življenske potrebe, bo prej ali slej zahteval od gospodarja višjo plačo.

Gospodar mu je ne bo dal tako zlepa, ker se tudi on izgovarja s slabimi razmerami in navede sto vzrokov, čemu ne more vztrajati delavčevi želji.

Ker prošnje in zahteve nič ne zaležejo, se poslužijo zadnjega sredstva — štrajka.

Če je gospodar prisiljen zvišati delavcu plačo, se poslužijo v ta namen enega izmed naslednjih treh sredstev: svoje blago podraži; odpove se delu svojega dobička; kakovost blaga poslabša.

Draginja, ki je posledica povišanih plač, povzroča zahteve po višjih plačah, o čimer se začne tisto usodno tekmovalno med cenami in plačami, ki mora prej ali slej dovesti do katastrofe.

Posledica druginje brez višjih plač je splošno znižanje življenskega standarda, kar mora prej ali slej povzročiti radikalno izpremembo ameriških gospodarskih metod. Visoke plače ob nizkih cenah povzročajo čedalje strožje državno kontrolo.

Nič ni lažjega kot reči oziroma zapisati: — Cene in plače je treba stabilizirati in jih spraviti v pravo razmerje.

Četudi bi bilo to pravilo izvedljivo, bi bilo treba za izvedbo dosti ostrišjih odredb kot so bile naprimer določbe pokojne NRA, ki so jih navzlic milini smatrali nekateri za diktatorske predpise.

Napadalec na kralja usmrčen

Kot pravi poročilo iz Rima, je bil v ponedeljek v Tirani v Albaniji vstreljen Vasail Laici Mihajlov, ki je 17. maja streljal na avtomobil, v katerem sta se vozila italjanski kralj Viktor Emanuel in albanski ministrski predsednik Šefket Verlaci.

LETO LISIC NA NORVEŠKEM

Iz vseh krajev Norveške poročajo, da je bilo letošnje izborna leto za lov na lisice. Še nikoli niso strelili toliko lisic kakor v minulih zimah. Samo v eni razmeroma majhni občini so ljudje nalovili 50 lisic. Ker plačujejo kožnih lisic po 50 norveških kron, pomeni letošnji lisičji lov tudi v gospodarskem pogledu lep uspeh.

“NEOMEJENA NEVARNOST”

(Nadaljevanje s 1. strani.)

- prepovedati transakcije tujega denarja;
- prepovedati kopičiti srebro;
- raztegniti kredite — more uvesti inflacijo;
- odrediti prednost za prevoz blaga po železnicah, po vodi in po zraku;
- odrediti prednost za prevoz blaga po železnicah, po vodi in po zraku;
- prepovedati ali omejiti uvoz blaga;
- dovoliti dovoz živeža, obleke, zdravil in drugih potrebščin brez carine;
- dovoliti tajne pismente;
- poklicati Rdeči križ in zdravstvene ustanove;
- pridobiti zemljo za dobovo lesa in za armado;
- prenesti zvezna dovolila za razne državne departmente;
- poslati armado ali mornarico na katerikoli kraj, razum v dejansko vojno;
- Samo ene edine stvari ne more: napovedati vojno. — To prvo ima samo kongres.

Iz Slovenije

SAHARIN JE NAJPRILJUBLJENEJŠE TIHOTAPSKO BLAGO.

Tihotapstvo je dobičkanosno pa tudi nevaren posel, ki je postal marsikomu že prava strahotina, katere se ne more odrediti. V Prekmurju drzni tihotapci niso doma v obmejnih vaseh, ampak prav v sredi med obema srezoma.

Oni dan so imeli tihotapci iz sredine Prekmurja nenavado smolo. V Pertoču so poklicali neki soboski avto in naložili nanj 150 kg saharina v petih zabojih. Naložili so soferju, naj jih s tovornim pelje v neko drugo vas, najbrž z namenom, da bi se pripeljali v Soboto čisto z druge strani, kar bi bilo manj sumljivo. V vasi pa so imeli smolo da se je avto pokvaril in ustavil pred hišo, v kateri je oddelček finančne kontrole. Vseh pet tihotapcev je zbežalo, soferja pa so z avtomobilom pustili samega sredi vasi. Takoj je pristopil k njemu neki obrtnik in očital soferju, da vozi najbrž tihotapško blago, obenem ga je pa povabil, naj zapelje avto na dvorišče, da ga ne dobijo finančarji v roke. Vseh pet zabojev sta nato moža skrila v drvarnico.

Ko je sofer popravil avto, jim je podjetni domačin izročil samo tri zaboje, dva pa si je pridržal, češ, da jih izroči samo proti plačilu 2000 din. Sofer je odpeljal in spotoma naložil tihotapec na avto ter jih izkrcal s tovornom nekje v bližini meje obeh srezov. Tihotapci so potem zbrali 2000 din in “odkupili” oba zavoja, ki sta takisto romala vsredišče Prekmurja, da bi potem pri revnem ljudstvu nadomestila dragi in redni staklor tihotapec pa spravila v žep lep dobiček. K sreči pa je posegla vmes oblast in vse udeležence tega saharinskega manipuliranja postavila pred zakon.

ZRTEV NESREČE NA LJUBLJANSKEM KOLODVORU.

Alojz Gorenc je bil posestnik, trgovec in gostilničar pri Sv. Duhu nad Leskovecem. Ko je v Ljubljani postoril vse opravke, je hitel na vlak. Kljub visoki starosti je bil možak še prav čil in krepak. Na kolodvor pa je prišel prepozno. Vlak se je že prenikal. Vendar ga je Alojzij Gorenc hotel ujeti. Povzpel se je na stopnico vagona, pri čemer pa mu je spodrsnilo in Gorenc se je znašel pod kolesi, ki so mu na obeh nogah odrezale prste. Poškodba je bila zelo huda. Gorenc je močno krvavel. Brž so bili poklicani na pomoč reševalci, ki so ranjenega prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Tam je bila takoj izvršena operacija in zdravniki so izkazovali ranjenemu vso potrebno nego. Mlajši človek bi poškodbe najbrž prebolel, seveda pa bi ostal vse življenje pohabljen. Toda priletelna Gorencu so bile prizadete rane smrtonosne. Štiri dni se je mučil v bolnišnici, nato pa ga je smrt rešila trpljenja. Pokojnik je bil dobro znan, vse življenje je bil narodno zaveden mož vnet čitatelj narodnega tiska. Svoji so oškrebali prevoz v domači kraj, kjer so ga pri veliki udeležbi znancev in prijateljev odpremili k zadnjemu počitku.

ZA TRI STRELE ENO LETO JEČE.

Prav nenavaden kazenski primer je imelo sodišče v Ljubljani. Državni tožilec je obtožil 24 letnega, v Velikem Gabru na Dolenjskem rojenega namenskega knjigoveškega pomočnika Antona Rodiča zločina o zasčiti javne varnosti in reda, ker je v januarju letos ponoči po prihodu zagrobskega potniškega vlaka skušal na glavnem kolodvoru ustreliti policijskega stražnika Josipa Zorca. Za zločin usmrtitve stražnika določa zakon smrtno kazen ali pa dosmrtno ječo.

NA BEGU ČEZ MEJO USTRELJEN.

Iz obmejnih krajev je prišlo v Celje poročilo, da so obmejni organi ustrelili na begu čez mejo tovarniškega delavca Antona Volentarja. Delavec se je dal sprejeti na led nekaterim tihotapecem, ki v svoji brezvestnosti spravljajo ljudi čez mejo in jim pri tem obetajo ne vem kakšne velikanške zaslužke. Žrtev take brezvestnosti je postal Anton Volentar. Kdaj bo ljudje sprovideli, da res časi niso takšni, da bi se kjerkoli brez dela cedilo mleko in uvid. Kder ima dobro voljo in boče delati, bo prav gotovo prišel do zaslužka kjerkoli.

ZA ZASTOPNIKA BOLNEGA KONJAČA SE JE PREDSTAVLJAL.

Pri nekaterih gozdarjih, lastnikih psov v breziškem okraju, se je zgledal 55 letni konjač in dvooček brez prenoženja Žnidarič Vinko iz Leskoveca pri Krškem. Predstavil se je kot pooblaščen zastopnik bolnega konjača iz Sevnice, ki je upravičen pobirati takso za pse. Na ta način se mu je posrečilo pravariti 13 oseb in inkasirati de-

pred sodniki je Rodič priznal, da je streljal. Imel je pri sebi celo dva browninga, ki je je baže kupil na severni meji in nameraval prodati v Ljubljani. Zanikal je, da bi bil imel

Ako je nimate Blaznikove Pratique za leto 1941, jo lahko dobite pri zastopniku “Glas Naroda” v vsaki nabavnici ali pa naravnost od Kraljevine Slovenske Publishing Co., 216 W. 18th Street, New York. — Stanje 25 centov.

namen s trafilka ustreliti. Sodišče Rodiča ni obsodilo zaradi poskušane usmrtitve policijskega stražnika, marveč zaradi prestopka javnega nasilja, da je skušal stražnika pri njegovem poslovanju ovirati. Za tem je bil Anton Rodič obsojen na leto ječe. Po prestani kazni bo Rodič odveden v Novo mesto, da odsedi svojo prejšnjo kazen.

MOKO, OVČE IN PRAŠIČE JE KRADEL.

V slovonjgriškem okraju so v zadnjih mesecih po-estniki večkrat opazili, da jim je iz starih znanjaka znatna količina moke, druge zopet, da je čez noč izgubila lepa ovčka zli rejen prašiček iz hleva. Nekega večera je Krenker Ferdo v Brdih zasčil v bližini svojega hleva 34 letnega Horvata iz Šušklavza pri Slovenjgriadu, ko je ravno mesaril ovce in se najbrž veselil dobre pečenke. Horvat je neljubo presenečen pustil naceto ovce in zbežal. Še isto noč pa je vdrl v stajo Valentina Pogorevčnika. Končno pa je padel v roke pravice in sodišče v Celju ga je obsodilo na 10 mesecev ječe. Zagovarjal se je, da je bil brez dela in zaslužka in da je bil zato primoran s tatvino preživljati zeno in dva otroka.

FRANCOSKE TVORNICJE ZA ČEVLJE V OBRATU.

V Franciji je te dni obnovilo obratovanje 60 tvornic za izdelovanje enotnih čevljev. S tem je bilo v čevljarstvu industriji zaposlenih okoli 6000 delavcev.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči
Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporni organizacija v Ameriki . . . Posluje že 48. leto

Članstvo \$7,000 Premožanje \$4,726,000.00

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 125,19%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštini in najstarejši podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA, kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate, stanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se nisi član ali članica te močnega in bogate katoliške podporne organizacije, pridi se in priloži tako!

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrni na uredništvo in uradnike krajevnih društev.

K. S. K. Jednota, ali pa na:

GLAVNI URAD
351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

Peter Zgaga

PRIJATELJU V SPOMIN

Menda bo že pet let tega, ko sem dobil iz Pennsylvanije z a-pejivo vabilo:

—Kaj se boš trapil v tisti new yorski vročini? Sem pridi in pri meni ostani, dokler se ti bo zdelo. Sobo, ki je obrnjena na vrt, sem že dal za te premiatiti. Pod oknom je široka leha šmarnc. Kar same so se zasejale, in vsako leto jih je več. Iz hiše boš stopil naravnost v sadovnjak, kjer je petsto mladih drev, ki rade samo žlahtne sorte hrusk in jabolk. Koj za sadovnjakom je vinograd, v katerem se je po letih sedemsto trt razvilo in razraslo. Imani tudi starokrajski čebelnjak s pomalanimi panji. Medu in imedice ti ne bo manjkalo. V kleti imam še štiri

nar je seveda spravil v svoj lastni žep. Sodišče v Celju je Žnidariča obsodilo na dve leti ječe.

NAJBRŽIJE JE V AMERIKI.

Doma je bil iz Dolov ter mu je bil moj rojstni kraj natančno znan. Mojega očeta je poznal in mater, brata in sestre. Le malo Idrjičanov je v Ameriki, toda John je vedel za vsakega.

BIL JE VISOKORASEL, DOSTI NAD ŠEST ČEVLJEV VISOK.

Bil je visokorasel, dosti nad šest čevljev visok. Kadar je bilo treba, je bil skrajno odločen, sicer pa dober ko kruh. Pennsylvanske majne so mu črpale življensko silo desetletja in desetletja, pa mu je niso izčrpale.

Z njim sem se seznanil kot s sedemdesetletnikom. Bil je še vedno pokončen, previden in razumen možak.

Kmalu po mojem odhodu se ga je lotila bolezen, toda moji stri v pittsburski bolnišnici so mu s svojo spretnostjo, prijatelji-rojaki pa s svojo krvjo rešili in podaljšali življenje.

Takrat je pisal Bukovinski, da bolj vzornega, bolj potrpežljivega in bolj pognunega bolnika še ni imela bolnišnica. To, da so rekli o Zustu najstarejši zdravniki in bolničar-ke.

Večer pred mojim odhodom iz Midwaya se je ozrl John v zvezdnato nebo rekoč:

— Lep dan bo jutri. Popoldne te bova s sinom peljala na Coverdale, da boš zvečer že lahko v Pittsburghu. Ker se ti toko prekleto mudi, — je nevoljno dostavil. — Toda jutri zarana boš šel z menoj. Ne bo daleč in kmalu bova opravila.

Naslednjega jutra se pred osmo mi pokaže visok hrib rekoč: — Vidiš, tja bova šla. Jaz sem večkrat tam. Cesta je lepa, toda jaz grem vedno pes in bom hodil, dokler bom mogel. Ko ne bom mogel več, me bodo peljali.

Dobre pol ure je iz naselbine na pokopališče vrhu hriba. Vse je bilo v cvetju in rožah, pripravljeno za Sponinski dan.

Molče me je odpeljal na levo stran, kjer sva obstala ob velikem kamnu s imenom — “Zust”.

Na levi spodaj je bilo vklesano ime Johnove žene, dan in leto njenega rojstva in dan in leto njene smrti.

Poleg imena “John” na desni je pa bila sama letnica rojstva, ob nji pa prazen prostor.

In John se je tako verno in vneto zazrl v tisto zagonečno praznino, da mi je postajalo čakanje že skoro mučno.

— Vidiš, — je rekel naposled in se zdrnil, kazoč na prazen prostor, — če bi človek tisto vedel, pa bi vedel vse. Kako dolgo še; koliko dni, koliko tednov, mesecev, koliko let?

Danes sta Johnu Zustu jasni skrivnosti življenja in smrti.

V tisti praznini na kamnu je pa že vklesano: “21. maja 1941”

Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer bivajo in delajo Slovenci

Zdravstveni načrt za rudnike

Urad za rudnike in zdravniško društvo v Kirkland Lake v Ontariju sta izdelala načrt za zgradbo nove bolnišnice in zdravstveno oskrbo v rudnikih. Kirkland Lake Mine and Mill Workers Union pa je na svojem zborovanju v nedeljo v Strand gledališču povedala in povdarila svoje mnenje, da načrt ni zadosten. Na zborovanju je bil izvoljen odbor petih mož, ki se bodo pogajali z rudniško upravo in zdravniškim društvom za načrt, ki bo ruderjem bolj po volji.

Urad za rudnike in zdravniško društvo v Kirkland Lake v Ontariju sta izdelala načrt za zgradbo nove bolnišnice in zdravstveno oskrbo v rudnikih. Kirkland Lake Mine and Mill Workers Union pa je na svojem zborovanju v nedeljo v Strand gledališču povedala in povdarila svoje mnenje, da načrt ni zadosten. Na zborovanju je bil izvoljen odbor petih mož, ki se bodo pogajali z rudniško upravo in zdravniškim društvom za načrt, ki bo ruderjem bolj po volji.

Urad za rudnike in zdravniško društvo v Kirkland Lake v Ontariju sta izdelala načrt za zgradbo nove bolnišnice in zdravstveno oskrbo v rudnikih. Kirkland Lake Mine and Mill Workers Union pa je na svojem zborovanju v nedeljo v Strand gledališču povedala in povdarila svoje mnenje, da načrt ni zadosten. Na zborovanju je bil izvoljen odbor petih mož, ki se bodo pogajali z rudniško upravo in zdravniškim društvom za načrt, ki bo ruderjem bolj po volji.

Zastopniki majnerjev pravijo, da rudniška uprava skuša pridobiti majnerje, da bi načrt sprejeli, česar pa nikakor ne morejo, ker je pomanjkljiv in je treba se izdelati marsikatero podrobnost. Tako so majnerji zahtevali, da mora biti načrt popolnoma in takoj predelan, da bo sprejemljiv od strani majnerjev, kajti ravno majnerji bodo za bolnišnico in za zdravstveno oskrbo morali prispevati najvišji odstotek. Vsled tega zahtevajo, da se v komisiji za načrt pritegnejo tudi zastopniki majnerjev.

Med drugimi pravi resolucija majnerske unije. "Majnerska unija priznava kričevo potrebo pravičnega načrta za bolnišnico in bolniško oskrbo, in je sklenila naslednje:

Izvolila je odbor petih mož, da se pogajajo z upravo rudnikov in zdravniškim društvom v namenu, da je izdelan delaven in zdrav načrt za bolnišnico in zdravstveno oskrbo." Majnerska unija je mnenja, da je mogoče izdelati zadovoljiv načrt, ako so v komisiji za izvršitev načrta vdeleženi tudi zastopniki majnerjev in bo za sluga pripadla obema strankama.

PRESENETLJIV USPEH SVOJEVRSTNE KAMPANJE

V Kanadi ne zavržejo ničesar, kar bi se dalo porabiti v vojne svrhe. — Star aluminijast lonec — vstopnica h kino-predstavi. — Kanada je začela posnemati Anglijo.

V Kanadi se že nekaj tednov vrši svojevrstna akcija, ki je znana pod imenom "Canada's National Salvage Campaign". Udeležuje se je takorekoč vse kanadsko prebivalstvo.

V Kanadi se že nekaj tednov vrši svojevrstna akcija, ki je znana pod imenom "Canada's National Salvage Campaign". Udeležuje se je takorekoč vse kanadsko prebivalstvo.

Njen namen je preprečiti vsako brezpotrebno trošnje materiala, ki ga je mogoče porabiti v vojne svrhe. Kampanja načeljuje William Knightley ki je nedavno izjavil:

Uprava gledališča odda to neobičajno "vstopnico" lokalni centrali, kjer blago sortirajo in spravljajo v zaboje.

"Naglica, s katero se je razširila naša organizacija in njena intenzivna delavnost, sta dva najbolj presenetljiva faktorja sedanjih vojn. Ko smo delali načrte, smo vedeli, da bo naš predlog dobil precej odmeva. Niti slutiti pa nismo, da bo odmev tako vsestranski.

Smetišča v bližini naselbin so zdaj res le smetišča, kajti ni dometni ni ničesar, kar se da uporabiti v to ali ono svrhu.

Otroci zbirajo kosti, kositrna ste skatle, stare cunje in nerabno posodje.

V tem pogledu je začela Kanada povsem posnemati matersko deželo Anglijo.

Skoro neverjeten je naslednji primer: Razna kinogledališča so določila vsak teden nekaj posebnih predstavi, za katere ne pobirajo vstopnine v denarju. Vstopnica je vreča starih cunj, star aluminijast lonec, par kositrnih skatle ali kaj sličnega.

Mr. Knightley je rekel: "Tekom zadnjih šestnajstih mesecev so Angleži nabrali toliko starega papirja, da bi se dalo z njim napolniti najmanj štirideset srednje velikih tovornih parnikov. Papir je vreden najmanj 35 milijonov dolarjev. Družine, tovarne in trgovine so dali radi na razpolago nad 250 tisoč ton najrazličnejših kovinskih predmetov.

"Česar so Angleži zmožni," je zaključil Knightley svoje izjavo, "smo zmožni tudi Kanadčani. Organizacijo imamo, priliko imamo, treba nam je le dobre volje."

Iz Niagara Falls v provinci Ontario poročajo, da je dobil dovoljenje za stalno naseljevo v Združenih državah slavni ruski znanstvenik dr. Sergej Voronov, ki je zaslovel po vsem svetu po svoji metodi pomlajevanja. Z vcepjenjem opijevih žlez se mu baje posreči vrniti starim ljudem mladostno življenost.

VOJNO PRIZADEVANJE KANADE

Mrs. Harriman je zavrnila očitke podpredsednice mirovne organizacije, da je Kanada plačana za vsak naboj, ki ga pošlje v Anglijo.

Mrs. J. Borden (Harriman), podpredsednica odbora za obrambo Amerike potom pomoči zaveznikom, je precej ostro odgovorila Kathleen Norris, pisateljici in kasni predsednici novinkorporirane mirovne organizacije "Women United."

Katleen Norris je nedavno izrekla naslednje trditve: "Po našem mnenju se sedanja vojna nas toliko tiče kot se tiče Kanade. Razlika je le ta, da je Kanada dosti na boljšem, kakor smo mi. Kanada je plačana za vsak naboj in za vsako brošev, ki jih pošlje v Anglijo."

Ta izjava, ki nikakor ne temelji na resnici, je Mrs. Harriman zelo razburila. V svojem odgovoru navedla statistične podatke kanadskega departmanta za narodno obrambo, ki so objavljeni v knjigi "Canada Fights - An American Democracy of War." Knjigo je spisal J. W. Dafoe.

"Za vse to bo plačal letos kanadski narod tisoč petsto milijonov dolarjev." "Recimo, da znaša letni ameriški dohodek 85 tisoč milijonov dolarjev. Da bi bila žrtev Združenih držav sorazmerno enaka žrtvi Kanade, bi morale Združene države potrositi na leto 37 tisoč milijonov dolarjev."

Mrs. Harriman pravi v javnem pismu, ki ga je poslala Mrs. Norris med drugim tudi naslednje: "Kanada je rekrutirala, opremila in vzdržuje armado 180 tisoč mož, od katerih jih je sedaj 65 tisoč v Angliji. Kanadska zračna sila šteje nad 45 tisoč mož; ter izvežba vsako leto od 25 do 30 tisoč novih letalcev. Kanadska mornarica ima 181 ladij in 16.500 mornarjev oziroma mornariških vojakov. Te ladje spremljajo transporte kanadskega in ameriškega blaga v Anglijo.

"Poleg tega bo poslala letos Kanada Angliji za tisoč petsto milijonov dolarjev potrebnih, ki bodo financirane oziroma plačane večidel s kanadskimi posojili. "Kanadčani potrosijo za vojno direktno ali indirektno 44 odstotkov svojega narodnega dohodka. "Če mislite, Mrs. Norris, da se ta vojna tiče Združenih držav ravno toliko, kot se tiče

ARMADA "SVOBODNE LEGIJE" V KANADI

Kanadski generalni guvernier Earl of Athlone pregleduje belgijske prostovoljce, ki se v Kanadi vežbajo za vojno. Za generalnim guvernierjem je belgijski vojni minister Camille Gutt.

KRALJ PETER SE BO PRESELIL V KANADO

Jugoslovanski kralj bo na kanadskih tleh čakal, da bodo zavezniki iztrgali Nemcem zavzeto jugoslovansko ozemlje — Izučiti se namerava za pilota.

Po vdoru nemških čet v Jugoslavijo so se z jugoslovanskim kraljem Petrom in ministrom predsednikom Simovićem tudi nekateri drugi člani jugoslovanske vlade preselili v Grško, kjer se pa niso počutili varne.

Živela hči princesa Julijana, živi v razkošni vili v bližini Ottawe. Julijanin mož, princ Bernhardt je član angleškega zračnega zbora.

Iz Grške so odleteli z angleškimi letalci v Palestino in kot so takrat omenjala poročila, ni dosti manjkalo, pa bi Nemci letalo, v katerem je bil kralj Peter, sestrelili.

Bivša avstrijska cesarica Zita živi z nekaterimi svojimi otroci v kanadski provinci Quebec. Njen najstarejši sin Otto, ki še vedno ni izgubil upanja, da bo nekoč sedel na avstrijskem prestolu, jo včasih obišče. Otto in njegov brat potujeta po Združenih državah.

Petrova mati, kraljica vdova Marija, je že precej časa v Angliji in pri nji sta nedvomno tudi Petrova brata, prince Tomislav in Andrej.

V Kanadi živita v izgnanstvu tudi luksemburška velika kneginja Šarlot in norveška prestolonaslednica s svojimi otroci.

Ker so začeli Nemci prodirati proti Bližnjemu iztoku, tudi Palestina ni več kdove kako varna.

Jugoslovanski kralj Peter je nedavno dobil uradno dovoljenje za naseljevo v Kanadi. Nedvomno bo v Kanadi osnovana tudi legija jugoslovanskih prostovoljcev, slična belgijski, poljski, češki, norveški in nizozemski legiji.

Vsled tega ni nikogar presenetilo poročilo, da se bo jugoslovanski kralj Peter preselil v Kanado.

Kralj Peter bo čakal v Kanadi, kdaj bodo zavezniki iztrgali Nemcem in Italijanom zavzeto jugoslovansko ozemlje, nakar se bo vrnil v Beograd in prevzel vladne vajeti.

Iz Palestine ga bodo že kako spravili na Portugalsko, kjer se bo nedvomno vkrcal na Clipper in odpotoval v Združene države, iz Združenih držav pa v Kanado, kjer je baje zanj že vse pripravljeno.

Kot poročajo iz Jeruzalema, se namerava v Kanadi izvežbati za pilota. Če bo prišel v Kanado tudi Simović ali kakšen drugi član jugoslovanske vlade, ni znano.

S prihodom jugoslovanskega kralja bo v Kanadi zastopanih pet evropskih vladujočih družin.

Nizozemka kraljica Vilhelmina je siester v Angliji, toda

Ameriški mornarji nočejo kanadske pomoči

V Washingtonu, D. C., so zastopniki Ameriške delavske federacije in CIO protestirali pred trgovskim pododborom proti predlogu obrambne produkcijske uprave, da bi dala Kanada na razpolago nekaj ladij za prevoz železne rude med pristaniških Velikih jezer.

Kanado dobrodošla. Kapitan James J. Deaney, zastopnik (AFL) Masters, Mates and Pilots unije, ter H. S. Haddock, zastopnik mornarskega odbora CIO, sta zahtevala, naj vlada ne vpoštevata predloga produkcijske uprave.

"Združene države bi morale imeti armado dveh milijonov mož in zračno silo 450 tisoč mož.

Kanadske ladje bi baje delale ameriškim konkurenco. Plače ameriških mornarjev bi se znižale, in nezaposlenost med njimi bi se povečala.

"Recimo, da znaša letni ameriški dohodek 85 tisoč milijonov dolarjev. Da bi bila žrtev Združenih držav sorazmerno enaka žrtvi Kanade, bi morale Združene države potrositi na leto 37 tisoč milijonov dolarjev."

The Modern Encyclopedia

KNJIGA VSEBUJE: 22,000 RAZLAG in 1200 SLIK

Največja svetovna ENCIKLOPEDIJA, v kateri more vsakdo kakorvrednoti polica najti razlago vsake besede spadajoče v njegovo stroko.

KNJIGA VSEBUJE 1334 STRANI in JE OKUSNO V PLATNO VEZANA — SKORO NEVERJETNO JE, DA JE MOGOČE TAKO NAJPOPOLNEJŠO KNJIGO DOBITI ZA TAKO ZMERNO CENO.

CENA SAMO \$2 (Polplačna plačana.)

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street, New York, N.Y.

LJUDSKA KUCHARICA

Najnovejša zbirka navodil za kuhinjo in dom. Cens 50c.

Naročite pri:

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

Regulacija St. Lawrence reke

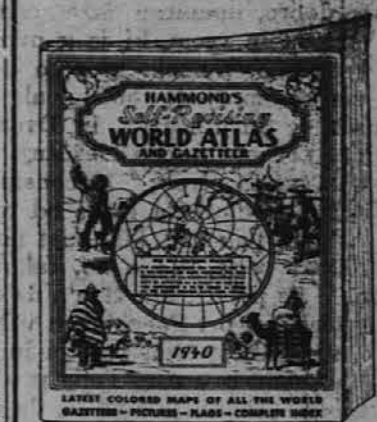
Kanada je pripravljena takoj začeti z reguliranjem St. Lawrence reke, dočim so Združene države se pomisljajo in obojavljajo, dasi so završeni že vsi tozadevni načrti.

Demokrat, kongresnik Masfield iz Texasa, ki je načelnik zborničnega odbora za reke in pristanišča, je izjavil, da je treba sprejeti še nekaj načrtov glede projekta. Po njegovem mnenju ne bodo tozadevne predloge naletele na noben poseben odpor.

Stroški prekopov in nasipov ob St. Lawrence reki so preračunani na 277 milijonov dolarjev.

IMATE ŽE TA PRIROČNI ATLAS?

V teh kritičnih dneh je vsakomur čitatelju dnevnih vesti potreben ta priročni ATLAS, ki ga pošljemo našim naročnikom po najnižji ceni. — Naročite ga še danes!

Velikost 9 1/2 x 14 1/2 inchev

- 48 velikih strani;
 - 82 barvnih zemljevidov tujih držav in 8 zemljevidov Zdr. držav in zaset vodnih dr. stav;
 - 45 svetovnih slik popolnoma označenih;
 - Zanimivi svetovni dogodki.
- Največji zemljevid kaže cel svet in tudi:
- RAZDELITEV POLJSKE MED NEMČIJO IN RUSIJO
 - ITALJANSKO OSVOJITEV ALBANIJE
 - PRIKLJUČITEV ČEHOSLOVAKSKA K NEMČIJI
 - NOVA FINSKO-RUSKA MEJA

Cena 35 centov

Poslajte sveto v zamkah po 3 oz. po 2 centa.

Posebnost:

HAMMONDY ZEMLJEVID, KI SAM SEBE POPRAVLJA

KUPON, ki ga dobite s atlasom in ko ga izpolnite in pošljete k izdajatelju zemljevida, vam daje pravico, da dobite dodatne zemljevide s novimi mejami vojskujobih se držav, kakor bodo prerasočene po sedanji vojni.

Naročite Atlas pri: "GLAS NARODA" 314 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

SREČEN PREVOZ PREKO MORJA

Nedavno je dospel iz Kanade v Anglijo več tisoč vojakov, pripadajočih najrazličnejšim skupinam — Transport je spremljalo več bojnih ladij.

Pave dni tekočega meseca se je približal nekemu angleškemu pristanišču dobro zastražen transport več tisoč kanadskih vojakov in večjega števila v Kanadi izvežbanih angleških letalcev.

Prebivalstvo jih je navdušeno pozdravilo. Pozneje so pripovedovali, da na potovanju niso imeli nobene nezgode in sploh niso videli nobene sovražne ladje.

Po izdanem okrepčilu v pristanišču so jih vlaki odpeljali v notranjost dežele. Največ je bilo Kanadčanov, med nje so bili pa pomešani Novozelandci, Avstraleci, Angleži in Amerikanci.

Posebno skupino so tvorili absolventje kanadskih letalskih šol; piloti, navigatorji, strelci, opazovalci in operatorji brezčimnega brzojava.

Angleško prebivalstvo se je zelo zanimalo za kraljevski kanadski inženirski zbor, opremljen z vsem potrebnim orodjem za gradnjo cest in utrdb.

V Angliji nahajajoči se kanadski vojski, so imeli priliko pozdraviti med došleci marsikatega svojca, znanca in prijatelja.

Ogromne množine kanadskega sira za Anglijo

Kanada bo poslala v Anglijo vsako leto najmanj 112 milijonov funtov sira. Zaenkrat ga Kanada še ne producira toliko, toda kanadski farmerji so bili resno opozorjeni naj povečajo tozadevno produkcijo.

Leta 1939 so pridelali v Kanadi 81 milijonov funtov sira, dočim je leto kasneje produkcija že narasla na 103 milijone funtov. Upati je, da bo mogoče, če že ne letos, pa že v vsaj prihodnje leto producirati najmanj 112 milijonov funtov siru, da bo izvoz v Anglijo ter da bo sira za domačo rabo.

Po zatrdilu angleškega ministristva za prehrano je sir velike hranilne vrednosti posebno za delavce, zaposlene pod zemljo, na primer za majnerje.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES OSIROMA CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno.

GOSPOD IZ KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

12

Neogibne objašnjenje z materjo, kajti na njeni volji je bilo, ali bo cesar dovolil preselitev na Dunaj, se je bal kakor učenček, ki greši zoper prepoved. Že dvakrat je bila oplašenemu sinu in neskomaj snahi prepovedala bivanje na Dunaju; bal se je in upal, da bo razburljivi Mariji Anunciati, ki je bila tolikanj potrebna priznanja in pripravljena na najkranji odpor, tudi tokrat hotela vsiliti svojo voljo. Pisal je na Dunaj previdno pismo, v katerem se je boječe dotaknil vprašanja preselitve in hotel počakati odgovora. Toda princesa je čez dva dni izjavila, da ne trpi zavlačevanja, da si ne bo da nicašar prepovedati in da jutri odpotuje. Tako se je tudi zgodilo.

Malo ur po pridu na Dunaj sta stala nadvojvoda in vročena, na boj pripravljena princesa pred staro oblezno nadvojvodnjo Zofijo. Karel Ludvik se je bil odločil, da nosni ženi na ljubo sprejme boj. Vedel je, da bo težak; groza ga je bilo najtosti, ki si je niti predtaviti ni mogel in ki je bila vendar nezogibna; da bo moral oporekati materi. Z zastajajočim jekajočim glasom je jel naštevati dobro pripravljene razloge, ki jih je bil že v pismu obširno razložil. Stara nadvojvodnja ga je prekinila. Rekla je: "Moiči. Vse to vem bolje od tebe." Dolgo časa je pazljivo, tehtajoče, nepredno, brez ljubezni in brez sovršstva gledala nosno snaho. Videla je bolno, izgubljeno ženo z znamenjem smrti na čelu. In stara nadvojvodnja je z neobičajno tihim glasom dejala:

"Meni je vse prav. Cesarju bo tudi prav. Kar uredita se; takoj poizveva, kje bi se našla pripravna hiša za vaju."

Prisilila je vročino snaha, da je morala pol ure leže počivati na zofi. Ko sta bila mati in sin sama ga je nahrnila: "Ali nimas prav nič pameti? Troja žena je nevarno bolna — in že spet nosna. Kaj ne veš, da jo spravljajs s tem neprestanim nosečinstvi po hitri poti v grob?"

Nadvojvoda je kupil hišo na Favoritski cesti, jo dal naglo prezidati in si v njej uredil dom. V tej hiši je Marija Anunciata po božiču povila tretjega sina. Ta sin je bil podoben prezgodnjemu mlavrojenecu. Nikonar se ni zdelo močote, da bi nekak krsnega dne; samo Marija Anunciata, ki je bila vsa izčrpana in blizu smrti, je rekla:

"Živo, bo, vem: da bo živel."

Ostal je živ. Ona pa, tako so menili zdravniki, je bila žrtvovana novorojena poslednja življenjsko moč. Samo njena silna volja jo je ohranila pri življenju. Stara nadvojvodnja Zofija je mislila, da je izpolnila snahi poslednjo željo pred smrtjo. Telesni zdravnik je bil potrdil, da je sušična princesa nerušljivo izgubljena. Samo bolnica tega ni vedela ali pa n. hoteli vedeti. Po porodu je morala ostati nekak telnov v postelji. Ko je prvič vstala, omahujoča, opotekajoča se, tako slaba, da se je komaj držala pokonci, je rekla mčču:

"Slaba sem sveda se, a počutim se dobro. Porod je bil lahak. Mnogo sinov še hočem imeti!"

Kar ustrasil se je mirnega bleška njenih oči. Se enkrat je zagalala njena volja do življenja. Marija Anunciata je prišla na dvor. Sta'a je pred cesarico, svojo zopernico, in jo merila z žarečimi očmi. Ona, ki je bila posvečena smrti, se je inela za zmagovalko. Mislila si je: "Igra kaže dobro, imenitno kaže ona proti trem."

Možu in vsem, ki je govorila z njimi, je zatrjevala, da je srečo preragala grozečo bolezen. Nobenega zdravnika ni marala sprejeti; obiskovala je velike plese in z pogosto kaza'a v Burgtheatru, in Dvorni operi; vsak Dunajčan je kmalu poznal trpečo blešanje njenih oči. Niko'i pa ni poljubila svojim otroci. Nobenega izmed otrok se ni smela dotakniti. Odmakala se je od njih, kakor da bi bila gobava.

Pozno polje je bila svet nosna. Nadvojvoda je bil človek šibke volje, vsa je šlo, kakor je ona hotela, po njenem načrtu. To poletje sta žive'a daleč od sveta na svojem gradiču v Artestenu pri Puercharnu v Nižji Avstriji; blago poletje je bilo, v mehki togi poletja in te jeseni je princesa začutila, da bo kmalu umrla. Toda pred smrtjo je hotela roditi še enega sina. Domišlje'a se je, da oče dopadljivo in izpodbudljivo gleda nanjo iz oblakov. V samotni svoje bolniške sobe se je pri oknu pogovarjala z njim, blaženo zamaknjena v oblake: "Hrabro se braniš, oče, braniš se do skrajnosti. Habsburško hišo bombardiram s sinovi — kakor si ti bombardiral Messino!"

V Artestenu je zadnjič porodila. Povila je hčerko, ki je bila videti nezmožna za življenje kakor njen bratje. Novorojena nadvojvodnja je dobila ime Margareta Zofija.

Bolnica najprej ni hotela verjeti, da ima hčer. Zadnja leta je bila žive'a v veri, da sta ji Odrašenik in sveta Devica sklenila dati same sinove. Ali se je bila zdaj, ko je prihajala smrt, nebeška milost šeenkrat odvrnila od nje? Ali so nebeške moči mislile, da je postala preponosna, da si je preveč v svečih svoje milosti in svojega izvoljensva? Ali je mogla ob pogledu na bolehne, slabotne sinove, na njih brezkrvne obrazke in ravnje s plavim puhom pokrite glavice kdaj pozabiti, da je bila milost nepopolna, da je sleherni dar nebes različno kazal znamenja mišljivosti, in vsak trenutek grozil, da okrotno izgine? Oh, preizkušnje so bile hude in težke. Razočarana mati se je morala siliti, da je ostala pobožna. Silita je svoje ošabno srce k pobožnosti ter odevala svojo nenasitnost, svoje nezmerno terjanje v ponižnost. Ponižno je prosila Odrašenika in sveto Devico: "Dajta mi še česal!"

Živela je še leto dni. Njena nenasitnost, nezmernost nje-nega terjanja jo je še leto dni ohranila pri življenju. Trdno je bila odločena, da si s pobožno zvijačo prilaska od nebeške milosti še enega sina. Toda bolniščne poslednje moči, ki so življenje uisajale iz razdejanih pljuč, so bile že preslabe in niso mogle več podpreti njene neumljive volje. Zavita v tople odeje, se je odpeljala na jug, mesece in mesece je negibno ležala na smrtni postelji, ona nuna je sedela na levi, druga na desni zraven nje. Redovnici sta bili dobrotljivi in neusmišljeni, vse dni, vse noči, se nista ganih od bolniške postelje.

(Nadaljevanje prihodnjih.)

Poosebljena sila ruskega naroda

V Sovjetski Rusiji se že nekoliko let opazja veliko zanimanje za zgodovinsko pojavo Petra Velikega in za vse podrobnosti njegovega življenja, njegove vlade ter vsega dejanja in nehanja te znamenite dobe poslednjega čistokrvnega Romanovca. Najprej je Aleksej Tolstoj napisal o Petru I. roman, ki je osvetil življenje in dobo velikega carja reformatorja z današnjega gledišča. Po romanu so napravili znani filmy, ki je prepotoval vso Rusijo ter prodril tudi v Evropo. Milijoni ruskega naroda so gledali z začudenjem in navdušenjem na platnu giganško pojavo carja Petra, ki je nekako poosebljenje sile ruskega naroda. Car Peter je postal tako popularen, da so mu v ruskih mestih znova začeli postavljati spomenike, ki jih je uničila burja revolucije. To je zgovorno znamenje, da se je Sovjetska Rusija vrnila k pozitivni oceni osebnosti Petra I. in njegovega dela.

Želja je socialno-gospodarska založba v Moskvi izdala ogromno delo o Petru I., čigar pisci niti ni pravoveren pristavladajoče stranke, marveč spada med one milijone, ki tvorijo najmanj 80 odstotkov ruskega naroda ter nosijo oznako "bezpartijni." Zanimanje najširših slojev za znamenita razdobja ruske zgodovine je tako veliko, da je celo strankino glasi'o "Pravda" v svoji oceni omenjenega dela pripravila javnosti čitanje te velezanimive knjige, dasi je obenem opozorilo, da delo ni brez "velikih nedostatkov, ki so pač dedičina buržujških zgodovinarjev." Piscev ogromnega dela v štirih obsežnih zvezkih je nedavno umrl M. N. Bogoslovskij. Odlika dela je predvsem ta, da se je pisec trudil podati življenje velikega carja tako, da se da nasledovati skoro dan za dnevom. Bogoslovskij je ogromno material, ki ga je imel na razpolago, obdelal do najmanjših podrobnosti ter podal tako silno sliko Petra Velikega, kakor bi jo mogel orisati samo literat odličnega pripovedniškega daru. Bogoslovskij je bil nčene znamenitoga ruskega zgodovinarja Ključevskega ter si je usvojil vse vrline svojega učitelja.

Zdi se, da danes dve osnovni črti Petrove vlade privlačita pozornost sodotne sovjetske javnosti. Prvi je Petrov odnos napram tujini, napram evropski omaki, druga pa veliki smisel za tehniko, ki ga je car-cesar vse svoje življenje tako sijajno očitoval. Ti dve osnovni črti tvorita tudi danes osnovo življenja ruskega naroda, le da danes ponosnemu sovjetskemu državljanu ni dovolj, da se otrese zaočalosti, ter doiti onikani svet, marveč si je stavil za življenjsko nalogo, da prehitri vse zapadnjake. Bogoslovskemu se je posrečilo prikazati čitateljem, kako se je to stremiljenje praktično izkazalo v življenju carja Petra I.

Že na obali Azovskega morja pri obleganju turške trdnjave Azova je postalo jasno, da je tedanjemu ruskemu vojnemu poveljstvu nedostajalo izkušnih tehnikov, inženjerjev in topniških strokovnjakov. Najhuje pa se je občutilo pomanjkanje brodograjev, saj so Turki lahko po morju nemoteno preiskrbovati oblegano trdnjavo z vsem potrebnim, ne da bi jih carska vojska v tem mogla ovirati. Ta ponesrečeni pohod je bil dragocena šola za Petra I. Takoj po odhodu je dal napraviti v Voronežu štiri ladjedelnice za gradnjo ploščih čolnov in galej. Car je spravil na no-ge 75,000 mož, ki so s silnimi naspri zgradili potrebno ladevje, s katerim je Peter že naslednje pomlad leta 1696 prese-

netil Turke, ko se je nepričakovano pojavil z brodograjev ob ustju Dona. Azov je kakor zrelo jabolko padel Rusom v roke. Vsa Evropa je takrat občudovala to sijajno zmago, s katero se je Rusija na mah izpremenila iz celinske države v pomorsko silo. Za Azovsko in Črno morje je dal Peter zgraditi 52vojnih ladij. Doba gradnje teh ladij pada v leta prvih začetkov ruske industrije, ko so v Uralu odkrili prve železne rudnike ter ustanovili prve visoke peči ter predilnice. Tudi ta področje je nedvomno zanimiva z'asti v današnjem času vse-transke industrijske delavnosti v Rusiji.

Na izredno zanimiv način opisuje Bogoslovskij, kakšne praktične posledice je inelo za Petra izkustvo obeh vojnih pohodov na Azov. Car je poslal velike skupine mladih ruskih p'ničev v tujino z naročilom, naj doobra prouče ladjarstvo in tehniko pomorske plozbe. Obenem se mu je rodila misel, da bi tudi sam odšel v tujino, pa so mu reaktivari sprva prepredili namero. Ko pa je utrdil samodržavje, je na čelu velikega odposlanstva odpotoval v Evropo, da bi si poiskal zaveznikov v boju zoper Turke. Bogoslovskij zavrača trditev, da bi se bil car na Nizozemskem zanimal samo za ladje in njih gradnjo, pač pa je bilo to v prvi vrsti politično potovanje, na katerem je navezoval stike z zapadnimi državami. Takratni evropski državniki so priznavali, da so Rusi zelo premene politiki, in da zelo dobro poznajo evropske prilike. Čeprav Peter v tujini ni dosegel ničesar na diplomatskem polju, je vendar spoznal, da mora za k'ljučiti mir s Turki, dasi je bil t'udno odločen nadaljevati vojno, ako bi dobil v Evropi kakega zaveznika.

S tem pa so nastali novi problemi in carsko zanimanje za Črno morje je st'opilo nekoliko v ozadje spričo načrta, ki se mu je bil poročil v smelih mislih: odpreti Rusiji okno v Evropo. Peter je potoval drugič v Evropo, posejil je Dunaj in si hotel ogledati tudi Benetke ter njihovo ponosno pomorsko silo. Ker pa je doma reakcija začela dvigati glavo in ograzati Petrovo delo, se je nemudoma vrnil domov. Po povratku se je začel pripravljati za veliko severno vojno. Celih 21 let je trajal boj za baltiško obalo in Petrovo vojno brodogrje je izvojevalo tu svoje prve zmage. Poraz pri Navri je bil za Petra zopet dobra šola. Preurediti in oborožiti je rusko vojsko po zapadnem vzorcu ter v naslednjih letih v celi vrsti bitk premagal švedskega kralja Karla in njegove generale. Po poltavski bitki je padla Narva, Riga, Reval in tudi del Finske z Viborgom je pripadel Rusiji. Tu-

di danes so še vedno aktualne besede carja Petra, ki je Viborg proglasil za oporišče obrambe Petrograda in njegovega pristanišča, ki ga je bil malo prej ustanovil.

Na žalost Bogoslovskemu ni bilo dodeljeno, da bi bil svoje veliko delo dokončal. Njegova zgodovina Petra I. se konča z l. 1700, vendar ni vlepčmenubna samo kot opis življenja Petra Velikega, marveč je neizčrpana zakladnica podrobnosti o načinu življenja ruskega naroda ter njegovih šeg in navad ob koncu 17. stoletja. Kritika časopisa "Pravde" sicer pogrteša v čelu Bogoslovskega one elemente socialne kritike, ki se matrajo danes v Rusiji kot neobšhodno potrebni ter očita pisatelju, da se je dal zavesti po subjektivnih vidikih, vendar pa priznava, da je to največje in najznamenitejše zgodovinsko delo o Petru I., ki mu za sedaj še ne priznalo pridevka "Veliki" in o njegovi dobi.

POBEGLI ANGLEŠKI BALONI PUSTOŠIJO PO SKANDINAVIJI

Znano je, da so Angleži v varstvo svojega Londona in drugih večjih mest napravili okoli njih cele pregrade takomenovanih zapornih balonov, ki so v debelini žicami privezani v zrak. Če se nemško letalo zaleti v kako žico je izgubljen. Če pa pride kak vihar, utegne žice potrgati, nakar baloni za vetrom odlepe po svetu. Lahko se zgodi tudi to, da žice pretrgajo izstrelki obrambnega topništva. Naj bo že tako ali drugače, dejstvo je, da so pretekle dni na Skandinavskem močno občutili angleške zaporne balone, ki jih je veter iz Anglije prinesel nad njihove dežele.

Tako poročajo z Danskega: Mnogo angleških zapornih balonov, ki so deloma bili še med seboj povezani; je letelo nad severno in južno Jutlandijo, pričemer so napravili veliko škodo. Žice, ki so visele iz njih, so potrgale vse telefonske in električne žice tako, da je bilo ustavljenih 90 tram-formatorjev. Poškodovanik je bilo tudi nekaj hiš. Zgodilo se je celo, da je neki hiši odtrgalo kar polovico strehe.

S Švedskega poročajo: Odtrgani angleški baloni so v zahodni Švedski napravili veliko škodo. Kakih 20 angleških zapornih balonov je veter nosil nad zahodno Švedsko z naglico 35 km na ur. V mestu Uekumu se je vrv enega izmed balonov zapletla okoli visokega stolika časa, da se je dimnik podrl. Vrv je bila dolga celih 1500 m. Vrv se je ovila okoli dimnika, balon pa jo je vleklo toliko časa, da se dimnik podrl. Z drugih balonov viseče žice so razdelele jadra na ribiških čolnih v zahodni švedski obali. V okolici Goteborga je

Lepa knjiga je kulturna poslanica; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Finigar)

ZIVI VIRI

Spisal: IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevraten pojav v slovenski književnosti, knji v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne. Knjiga je verito zrcalo našega življenja in trpljenja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovencih več kot mi more auditi katerokoli naše zgodovinsko delo.

DED — Je ZEMLJO otrebil, zoral
OČE — Je posejal in gledal bujno njeno rast
SIN — Je zorel med težkim klasjem
VNUK — se je dvignil proti besu novega časa

13 POGLAVIJ — 413 STRANI
V PLATNU VEZANO

Cena \$2. Poština plačana

Avtor knjige je IVAN MATIČIČ, ki je spisal splošno znano knjigo — NA KRVAH POLJANAH

KNJIGARNA "Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

nekaj otokov ostalo brez električnega toka, ker so žice od balonov razdelele vse električne napeljave. Zaradi tega so imeli elektrificirani, po 6 ur zamude, ker ni bilo električnega toka. Na železnicah v zahodni Švedski v provinci Bohuslan so ti baloni s svojimi žicami napravili celo zmedo. Vsi v'aki so imeli ogromne zamude. Žice so električno napeljavo razdelele, pometale čez tir in onemogočile vsak promet. Morali so priti na pomoč pomožni vlaki z delavstvom, ki je po večurnem napornem delu napeljavo spet spravilo v red.

Tudi nad Finsko so divjali ti angleški baloni, ki so tudi tam napravili mnogo škode in zmede. V glavem mestu Helsinkij je bil enkrat ustavljen električni promet 10, drugič pa 20 minut. Med tem časom so morale stati tovarne električne železnice in celo radijska postaja je bila za ta čas prekinjena.

KANADČANI NISO KAVALARJI, SO PA ODKRITI.

Švedski listi poročajo iz Londona, da so angleška dekleta skimi vojaki, ki so iz Kanade prišli na Anglesko. Drugi angleški vojaki se kar trumoma ženijo. Poveljniki posameznih čet neprestano dobivajo prošnje svojih podrejenih vojakov za ženitno dovoljenje. Kanadčani pa niso taki. Kanadski major je povedal, da sta v vsej kanadski diviziji vse leto samo dva prosila, da bi se smela poročiti. Kanadčani sicer niso dolgočasni ljudje, so celo veselo in šegavno razposajeni. Toda ti fantje, ki so prišli iz daljne Kanade na Anglesko braniti svojo matero zemljo, pravijo, da se ne marajo ženiti z angleškimi dekleti, ker so njihove Kanadčanke doma mnogo lepše kakor pa Angležinke, da jih človek niti primerjati ne more. Tako govorjenje res nikakor ni

vljučno, je pa vsekakor odkritorsko in preprosto naravno. kar Kanadčanom dela vso čast. Naj le ostanejo žvesti svojim Kanadčankam.

DRUŽABNO ŽIVLJENJE V SEVERNEM ONTARIJU.

(Prvo, kar imam poročati je, da bo slovenski kino dne 1. junija ob 3. uri popoldne v Francoski hali zanimiva stvar: Ribniška kmeta, Suha roba, Bela krajina, slovenski narodni p'ezij itd. Za navrsek bodo pa tudi povsem nove slike slovenskih izseljencev. Bomo videli svojo osebo na platnu.

Dne 8. junija pa bo praznik za rojake v bližnjem Timminsu. Tam bo pa napravili izletni koncert pevcij društva Triglav iz Kirkland Lake. Program, kot sem slišal, imajo precej zanimiv. Ako se hočemo o stvari prepričati, je najboljša, da pridemo v tamkajšnje Ukrajinsko halo ob 8. uri zvečer.

Dne 22. junija napravijo pa naši mlakči iz Kirkland Lake svoj prvi piknik. To so vsi člani Mladinskega oddelka Podporne Zveze "Bled." Svojo zabavo bodo imeli na Main St. v prostorih Hrvatske seljaške organizacije. Tam pa so vabljeni predvsem stariši članov Mladinskega oddelka, kakor tudi vse ostalo članstvo omenjene zveze, da bomo vsaj videli, koliko gas je vseh skupaj z našo mladino.

Za dan 1. julija je pa odrejen praznik cele Podporne Zveze "Bled". To slavnje bodo pred vsem za članstvo iz naselbin: Val d'Or, Malartik, Noranda, Kirkland Lake in Timmins. Vsa stvar se bo vršila v Norandi na Prijateljevi farmi. Takrat kot izgleda, bo že precej vroče, ali nič strahu, se bo že gledalo, da bode tudi mrtla roba pri rokah.

Tam se pa prav gotovo vidimo! Janez Nebodigatreba, Kirkland Lake, Ont., Can.

V stoterih slovenskih domovih boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi.

"Naši Kraji"

Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni.

Zbirka 87 fotografij v bakrotisku na dobrem papirju vas stane —

\$1.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

Bohinjsko jazero

216 WEST 18th STREET, NEW YORK